

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Remissvar Fi2015/3429

Nya regler för AP-fonderna, Ds 2015:34

Saco har beretts tillfälle att lämna synpunkter på regeringens promemoria – Nya regler för AP-fonderna, Ds 2015:34. I promemorian föreslås en ny organisation för de myndigheter som förvaltar buffertkapitalet i inkomstpensionssystemet samt nya regler för förvaltningen av buffertkapitalet. I promemorian lämnas även förslag till nya regler för Sjunde AP-fonden som förvaltar det statliga förvalsalternativet inom premiepensionssystemet. Saco avstår från att lämna synpunkter på alla enskilda detaljer i förslaget utan väljer att kommentera huvuddragen i promemorians förslag.

Enligt det förslag som presenteras i Ds 2015:34 ska buffertkapitalet, som idag förvaltas av Första–Fjärde samt Sjätte AP-fonderna, slås ihop till tre AP-fonder som var och en förvaltas av en AP-fondsmyndighet. Förvaltningen av premiepensionen kvarstår hos Sjunde AP-fonden som en egen AP-fondsmyndighet. Vidare föreslås i promemorian att en ny huvudman – en nämndmyndighet kallad AP-fondsämnden – inrättas för förvaltning av buffertkapitalet med Pensionsmyndigheten som värdmyndighet. AP-fondsämnden får till uppgift att fastställa ett avkastningsmål och en referensportfölj. AP-fondsämnden ska förvalta buffertkapitalet med utgångspunkt i referensportföljen och i enlighet med den s.k. aktsamhetsprincipen.

Saco:s utgångspunkt för sitt ställningstagande är att AP-fonderna förvaltas väl idag med god avkastning och till låga kostnader. Vad Saco kan erfaras delas den bedömningen av såväl regeringen i sin utvärdering av AP-fondernas förvaltning, samt av externa bedömare. Inkomstpensionen och premiepensionen i det allmänna pensionssystemet bygger på avsättningar från arbetsgivare och arbetstagare och ligger utanför den svenska statsbudgeten. Pensionskapitalet för dagens och framtidens pensionärer förvaltas av AP-fonderna utifrån tydliga mål – att de blir till största möjliga nytta för inkomstpensionssystemet – fastställda i lag och med ett betydande mått av självständighet för styrelsen i respektive AP-fond. Saco menar att ej välmotiverade förändringar av denna ordning kan få betydande negativa konsekvenser för det svenska pensionssystemets långsiktiga hållbarhet och därmed framtidens pensioner.

Anna Odhner
Utredare/Ombudsman
08-613 48 44
anna.odhner@saco.se

Saco
Box 2206
103 15 Stockholm
Besök: Lilla Nygatan 14
Tel växel: 08-613 48 00
Fax: 08-24 77 01
E-post: kansli@saco.se
www.saco.se

Plusgiro: 5 61 56-3
Bankgiro: 575-8933

I promemorian understryks vikten av att värna AP-fondernas självständighet avseende förvaltning och placering av buffertkapitalet. Saco menar dock att förslaget om att inrätta en ny huvudman underställer regeringen med uppgift att fastställa mål för förvaltningen motsätter denna princip. Ökat inslag av myndighetsstyrning av AP-fonderna riskerar snarare att öppna upp för mer kortsiktiga närings- eller ekonomiskpolitiska mål för AP-fondernas förvaltning i strid med fondernas, i lag fastställda, övergripande mål om att skapa högsta möjliga avkastning och därmed nytta för pensionssystemet. Saco är också av den uppfattningen att gemensamma avkastningskrav och referensportfölj för AP-fonderna riskerar att leda till en ökad likriktning och passivitet av fondernas förvaltning och motverka en sund riskspridning. Saco ställer sig positiv till att tillämpa aktsamhetsprincipen och ersätta mer kvantitativa regler för en mer effektiv och modern förvaltning av AP-fonderna, men menar att det inte är avhängigt övriga förändringar som föreslås.

Även förslaget om att minska antalet fonder till tre innebär i sig en ökad likriktning och minskad riskspridning. De effektivitetsvinster och kostnadsbesparingar som framhålls som argument för förslaget torde vara begränsade i förhållande till de betydande direkta kostnader som en omorganisation i sig medför. Vidare finns en betydande risk för indirekta kostnader i form av lägre avkastning när stora stockar av kapital ska omfördelas utifrån en tidpunkt fastställd p.g.a. omstrukturering snarare än utifrån högsta möjliga avkastning.

I promemorian föreslås att de nya AP-fondsmyndigheterna ska vara bundna av statliga kollektivavtal. Idag har AP-fonderna rätt att teckna egna kollektivavtal. Saco vill i det sammanhanget understryka att AP-fonderna ligger utanför statsbudgeten och att verksamheten skiljer sig markant från flertalet andra statliga myndigheters verksamhet. Att likställa arbets- och lönevillkor för anställda i AP-fonderna med övriga statliga myndigheter, tillsammans med införandet av kostnadstak för förvaltningen, riskerar att försvåra möjligheterna för AP-fonderna att sätta konkurrenskraftiga arbetsvillkor och löner och därmed försvåra möjligheterna att rekrytera och behålla kompetent personal. Den kostnadsbesparing som förslaget skulle kunna innebära torde vara små i förhållande till det värde kompetent personal genererar till förvaltningen av AP-fondernas kapital.

Sammanfattningsvis menar Saco att det i promemorian saknas övertygande problemformuleringar. Det gör också att motiven till de föreslagna åtgärderna blir oklara. Saco anser att dagens förvaltning av AP-fonderna är såväl mycket god som kostnadseffektiv och att den når de fastställda målen.

Sveriges akademikers centralorganisation

Robert Boije

Anna Odhner